

Vzhledem k obsahu dovolací odpovědi nutno se zabývatí ještě otázkou, zda nepřekáží žalobnímu nároku ustanovení §u 2 vládního nařízení ze dne 20. října 1921, čís. 373 sb. z. a n. Zdejší rozhodnutím ze dne 2. března 1926, č. j. Rv I 1989/25 čís. sb. 5803 byla odmítnuta žaloba domáhající se vydání části likvidačních aktiv Československé komise melasové pro nepřípustnost pořadu práva, poněvadž předpisem právě zmíněným bylo rozhodování o takových nárocích vyhraženo ministerské radě. Tehdy šlo o nároky jednotlivých odběratelů melasy na fondy vzniklé z cenových rozdílů v jednotlivých výrobních obdobích, úrokových úspor a režijních přírážek, tedy z nahodilých zisků a režijních úspor, a bylo rozhodnouti, komu mají přebytky oněch fondů připadnouti po zrušení komise. Souzený nárok jest podstatně jiný. Žalobci požadují vydání peněz, které Československá komise lihová přijala, nikoliv pro sebe, nýbrž na účet cukrovarů, a které tudíž od počátku byly pohledávkou cukrovarů za dodanou melasu s dluhem československé komise. Na tyto peníze nevztahuje se § 2 vládního nařízení čís. 373/23, nýbrž obecná pravidla soukromého práva a § 2 zákona z 8. června 1923, čís. 121 sb. z. a n. nařizující, by nároky proti takovým útvarům, jakým byla Československá komise melasová, byly pod ztrátou zažalovány do určité lhůty u příslušného soudu. Mezi zdejšími rozhodnutím z 2. března 1926 a nynějším rozhodnutím není rozporu.

Čís. 7063.

Předpisů čl. XXIII. a násl. uvoz. zák. k c. ř. s. nelze použití na nálezy německých rozhodčích bursovních soudů. Československý soud nemůže vyhověti žalobě o neúčinnost a zrušení nálezu říšskoněmeckého rozhodčího soudu bursovního z některého z důvodů § 595 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, Rv I 1884/26.)

Žalovaná firma podala na žalobkyni u rozhodčího soudu Spolku obchodníků s obilím bursy v Hamburku žalobu o zaplacení náhrady škody 300.10 dolarů s příslušenstvím dne 5. listopadu 1925. Rozhodčí soud hamburské bursy vydal rozhodčí nález ze dne 25. listopadu 1925, jímž se prohlásil příslušným k rozhodnutí sporné věci a odsoudil žalující firmu, by zaplatila žalované firmě 300.10 dolarů. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalované firmě, by rozhodčí nález rozhodčího soudu Spolku obchodníků s obilím hamburské bursy, pokud jím bylo uznáno právem, že se rozhodčí soud prohlašuje příslušným k rozhodnutí sporné věci a že se žalobkyně odsuzuje, by zaplatila žalované 300.10 dolarů, byl prohlášen bezúčinným a byl zrušen a by žalovaná firma byla povinna to uznati. Žalobu odůvodňovala žalobkyně tím, že se vyžaduje k platnosti smlouvy o rozhodčím, by se obě strany v písemné smlouvě podrobily soudu rozhodčímu a že takováto písemná smlouva mezi stranami sepsána nebyla. Žalobkyně zakoupila prostřednictvím bursovního jednatele od žalované americkou mouku, žádala, by

jednatel zboží to nabídl loco Děčín a vykalkuloval cenu franco Děčín, takže mělo být dopravné z Hamburku do Děčína připočteno ke kupní ceně v Hamburku. Jmenovaný jednatel však stanovením jiné ceny uvedl žalobkyni v omyl, připočítav o polovinu dopravného více, než ve skutečnosti činilo, z kteréž příčiny žalobkyně závěrečné listy neuznala a nepodepsané je vrátila. Žalobkyně neuznala příslušnost rozhodčího soudu v Hamburku, což oznámila jeho členům. Ostatně ujednání stran, že pro rozhodnutí sporného obchodu se žalovanou firmou má být příslušným cizozemský bursovní soud rozhodčí, jest prý vůbec neplatným. **Procesní soud první stolice** uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. **Důvody:** Odvolatelka vytýká prvému soudu nesprávné právní posouzení otázky, zda případ má být řešen podle čtvrtého oddílu civilního řádu soudního (kterýžto náhled soud první stolice zastává), či podle předpisů čl. XIII. a násl. uvozovacího zákona k c. ř. s. o bursovních soudech rozhodčích. S tímto názorem odvolání nelze souhlasit. Předslati jest, že, ačkoliv odvolatelka příznává, že čl. XIII. a násl. uv. zák. k c. ř. s. upravují meze působnosti tuzemských soudů bursovních a že se nevztahují na bursy cizozemské, tvrdí o něco dále, že musí být i pro cizozemské nálezy použito předpisů uvoz. zákona k c. ř. s., v čemž jest rozpor. Citovaný článek XIII. mluví jasně o bursovních soudech rozhodčích, zřízených podle tuzemského zákona bursovního ze dne 1. dubna 1875, čís. 67 ř. zák. a v dalších ustanoveních o rozšíření jejich pravomoci atd. Také komentář Neumannův k c. ř. s. na str. 352 zastává názor, že veškeré soudy rozhodčí mimo ty, jež jsou jmenovány ve čl. XII. uv. zák. k c. ř. s., podléhají předpisům čtvrtého oddílu civ. řádu soudního. Pro názor ten mluví také rozhodnutí nejvyššího soudu v čas. Z. Bl. čís. 374/1909 a čís. 40/1914. První soud netvrdí, že se občané státu československého nemohou podrobiti cizímu bursovnímu soudu rozhodčímu (tomuto soudu mohou se podrobiti s účinkem (jen) osoby uvedené v čl. XIV. čís. 1 uv. zák. k c. ř. s. r. čís. 1281 sb. Nowakovy), avšak v projednávaném případě se žalovaný soudu tomu nepodrobil. Ku sjednání smlouvy o rozhodčím stačila by i výměna stejně znějících, stranou podepsaných listin (r. čís. 1407 cit. sbírky) a i výměna závěrečných listů (r. čís. 1491 téže sb.). Kdežto však strana žalovaná trvá na tom, že žalující strana podrobila se výroku bursovního soudu rozhodčího cizozemského v závěrečném listu o koupi tím, že sprostředkovatel zaslal oběma stranám současně závěrečný list ze dne 25. září 1925, v němž byla výhrada o příslušnosti hamburgské bursy ku rozhodování, žalující strana tvrdila, že závěrečný list neuznala a nepodepsaný vrátila, což strana žalovaná doznává, dodávajíc jen, že žalobce závěrečný list vrátil teprve opožděně po několika dnech s tím, že od kupní smlouvy ustupuje; to však zřejmě nasvědčuje tomu, že souhlasu nedal a souhlas mlčky učiněný z toho, že závěrečného listu hned obratem pošty nevrátil, dovozovati nelze. Nehledě k tomu, smlouva o dodání mouky uzavřena byla v Praze na plošinové burse, tedy v tuzemsku, což doznáno bylo stranou žalovanou, pročež otázku platnosti její nutno podle zásady »locus regit actum«,

vyslovené v § 36 a 37 obč. zák. řešiti podle zdejších předpisů právních, to tím spíše, ano ustanovení § 577 c. ř. s. obsahuje ius cogens, které použití cizího práva vylučuje (rozhodnutí citovaná v poznámce 9 k § 37 obč. zák. vyd. 20. Manz). Podle § 577 třetí odstavec c. ř. s. vyžaduje se ku platnosti smlouvy rozhodčí, by byla uzavřena písemně, což se však zde nestalo. Žalobce byl by se tedy musil podrobiti příslušnosti hamburgského soudu bursovního rozhodčího ve formě, jež se vyžaduje podle předpisů zdejšího civ. řádu soudního, nikoliv německého. Odvolatelka tvrdí dále, že žalobce měl podati žalobu podle § 83 ex. ř. Nehledíc k tomu však, že jde o námitku novou, předpokládá se tu, že exekuce byla již povolena, což se ovšem v tomto případě ještě nestalo.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Odvolací soud neposoudil věci správně po právní stránce, je proto oprávněn dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s. Nejvyšší soud nepokládá za nutné řešiti otázku, zmíněnou v rozhodnutí Nejvyššího soudu vídeňského ze dne 7. září 1909 č. R VI 258/9, čís. 1281 sb. Nowak, zda aspoň osoby jmenované v čl. XIV. uvoz. zák. k c. ř. s. čís. 1 mohou se účinně podrobiti pravomoci cizozemských bursovních soudů rozhodčích, což Nejvyšší soud vídeňský v jiných případech vůbec neuznal, jak jest patrné z jeho rozhodnutí uvedených v rozsudcích obou nižších soudů. Ve všech oněch případech rozhodovalo se o námitce nepřislušnosti řádných soudů, kdežto v tomto případě jde o něco zcela jiného. Souhlasiti jest s názorem odvolacího soudu, že předpisu čl. XXIII. a násl. uvoz. zák. nelze použití na nálezy německých rozhodčích soudů bursovních, jakž vyplývá z dalších důvodů. Totéž platí však i o § 595 c. ř. s. a po této stránce nelze souhlasiti s odvolacím soudem. Sporným jest totiž, zda československý soud může vyhověti žalobě o neúčinnost a zrušení nálezu německého rozhodčího soudu bursovního z některého z důvodů §u 595 c. ř. s. Nárok ten není odůvodněn zákonem a jest žalobu proto zamítnouti. Exekuční řád stanoví v §u 1 čís. 16 jako exekuční titul výrok rozhodčích a rozhodčích soudů, který nemůže býti napadán před vyšší stolicí rozhodčí. Tento předpis platí podle vládní vyhlášky čís. 131/24 též pro exekuci v německé říši (sr. str. 833 sb. z. a n. pro r. 1924), a navzájem. Přes to však je rozeznávati mezi nálezy čl. rozhodčích a rozhodčích soudů a mezi takovými nálezy cizozemskými, jakž činí i uvedená vládní vyhláška, jež mluví výslovně o cizozemských výrocích rozhodčích. Pokud má býti vedena exekuce v Československu na základě nálezu čl. rozhodčích a rozhodčího soudu, postačí právoplatný písemný nález k povolení a vedení exekuce, aniž povinný může se brániti exekuci z důvodů, jež mohl uplatniti jako žalovaný dříve, než nález stal se právoplatným. Možnost obrany poskytuje se žalovanému též v § 595 c. ř. s., po případě v čl. XXIII. uv. zák. k c. ř. s, jichž účelem jest, by strana, pokud je ovšem v právu, zabránila vzniku exekučního titulu podle § 1 č. 16 ex. ř. Jakmile nález stal se právoplatným,

jest vyloučena další obrana toho druhu. Těchto předpisů nelze použít při cizozemských titulech exekučních, nanejvýš německých, neboť pro ně platí zvláštní zákonné předpisy, jichž nelze navzájem použít při exekučních titulech domácích. Povolení exekuce na základě cizozemského titulu exekučního, včetně výroku rozhodčích a rozhodčích soudů, děje se za šetření určitých předpisů právních, jež platí výhradně jen pro tyto cizozemské tituly. Soud povolující exekuci musí především z úřední moci zkoumati v určitém směru způsob, jakým došlo k titulu tomu, a zjistiti určité jeho náležitosti. Mimo to však jest v § 83 ex. ř. dána straně možnost odporovati povolené exekuci. Tyto předpisy vylučují užití jiných předpisů čl. c. ř. s. co do cizozemských titulů exekučních, neboť jimi postaral se zákonodárce o ochranu osob, proti nimž byl v cizině vydán exekuční titul, a má býti jimi zabráněno tomu, by nebyla exekuce vedena proti nim v tuzemsku ve větší míře, než jak zákon dopouští na základě exekučních titulů vzniklých ve zdejší území. Z toho vyplývá, jak pohlíží zdejší zákon na cizozemské tituly exekuční včetně nálezů rozhodčích a rozhodčích soudů. Nezáleží na jejich existenci, dokud nedošlo k jejich uplatnění v tuzemsku exekucí vedenou na jejich základě, tudíž na skutečné provádění nároku z nich vyplývajícího. Teprve když bylo zažádáno nebo došlo k exekuci na základě takového titulu, může zdejší soud rozhodnouti o jeho účinnosti, a to jen způsobem vytčeným v exekučním řádě, pokud se týče v příslušné mezistátní smlouvě. Pokud se tak nestalo, nemají zdejší soudy právní možnosti uvažovati o účinnosti cizozemského titulu exekučního, tím méně mohou uznati na jeho zrušení. Ochrana stran, proti nimž vznikl v cizozemí exekuční titul, nemůže býti rozšířena nad zákonné meze, což by nastalo, kdyby zdejší soudy rozhodovaly o účinnosti cizozemských titulů exekučních před uplatněním jejich v tuzemsku exekucí. Nelze dovoditi ze zákona, že by soud rozhodující o návrhu na povolení exekuce na základě cizího titulu exekučního neb o odporu proti povolené exekuci podle §u 83 ex. ř., byl vázán rozsudkem jiného soudu, jenž již před tím rozhodl o účinnosti titulu toho, aniž k rozhodnutí jeho dán byl podnět exekucí vedenou na základě titulu toho. Soud rozhodující o tom v řízení exekučním musí rozhodnouti samostatně, což vylučuje, by mimo něj rozhodl jiný soud v téže věci. Z toho jest dovoditi, že nemůže býti vyhověno žalobě opřené o předpis § 595 c. ř. s., pokud jde o nález německých rozhodčích a rozhodčích soudů, ježto vládní vyhláška čís. 131/24 toho nepřipouští.

Čís. 7064.

Nerozhodl-li soud druhé stolice o návrhu v odvolacím sdělení, by bylo odvolání odmítnuto podle čl. 4 (3) jaz. nař., jest dovolací soud oprávněn k dovolacímu rekursu zrušiti usnesení soudu druhé stolice a naříditi mu, by znovu rozhodl.

(Rozh. ze dne 17. května 1927, R II 90/27.)